

॥११॥ ॐ नमः श्रीगणेशाय ॥ स्रुवर्द
 मूलं स्य ~~द्वि~~ द्विदो माध्यादिनीय
 कः ॥ सर्वानुक्रमणी तस्याः
 कात्यायनकृता लुया ॥ १॥
 व्याख्यालु तस्या होलीरः कुवे
 नत्वा गणाधिपं ॥ विलो वय
 सर्वसूत्राणि लाघ्या निविधि
 धानि च ॥ २॥ इह न गवान्को
 त्यायनाचार्यः सर्वानुक्रमस्त
 अत्रांने प्रथममंगलाचर ॥ १॥

प्राप्तवर्कयज्ञुर्वेदस्यामुख्यत्व
 न्निर्वृदो देवतज्ञानां यं प्र
 तिज्ञास्तत्र माह ॥ मंडलं दक्षिण
 मक्षिणं पश्यं चाधिष्ठितं येन स्रु
 कानियज्ञं ७ विलुप्तवान् यज्ञ
 वल्क्यो यमः ॥ अतः विवस्वतं
 त्रयोमयमर्चिष्म तमलिध्याय
 माध्यादिनीयेवाज्ञसनेयके यज्ञ
 वेदा न्नाये सर्वे सारविलेसशुक्ति

॥२॥

येन विदेवतल्लंदां स्यन्तु
क्रमिष्याम इति ॥ तत्रैत्यम
न्वयः ॥ वयं कात्यायनाचार्यः ॥
यजुर्वेदाग्नयः क्रुषिदेवतल्लंदा
ं स्यन्तु क्रमिष्यामः ॥ मंत्र
प्रशारोन्नायपदमवाप्सं इ
ति चेत् आचार्यवचनस्य किं
वर्षलास्यात् ॥ न ॥ आचार्य
गान्नायशब्दो मुख्यवेदष्वयः ॥

॥२॥

आग्नयः श्रुतिमुख्ययोरिति अ
भिधानात् ॥ तस्मादाग्नयपद
गृहीतं ॥ तत्रैत्यस्य सः यजु
र्वेद आग्नयः यजुर्वेदाग्नय
यः देवतानि मंत्राणि तानि च
दां सिगायन्त्यादीनि एतानि व
क्ष्यामः ॥ नन्वत्राचार्येण यजु
र्वेदाग्नय इत्यभिधानात् ॥
आग्नयशब्देन वेदः यजुर्वेदश्च
सौ आग्नयश्चेत्ययं समासो
न घटते ॥ ॥ तस्माद्यजुर्वेद

॥३॥

पदेनैव सिद्धिस्तस्मादात्मनायः॥
तस्मिन् न यः जुर्वेदात्मनायः
आदिकं वक्ष्ये मन्त्रार्थः॥ ननु
यजुर्वेदस्याप्युक्तं तिले दाले क
त्वात्॥ आत्मनायः मुख्यान्ताय
ते॥ इति कस्मिन् न यजुर्वेदात्मनाय
इत्यतस्तत्र विशेषयति॥ वाजसनेय
क इति॥ वाजसनेयानामपि पंच
दशान्ते दालमकृत्वा नुः शायते॥
इत्यतस्तत्र विशेषयति॥ माध्यादि
नीयके॥ वाजसनेयान्तरत्वे माध्यं ॥३॥
दिनीयसंज्ञे यजुर्वेदात्मनाय इत्यर्थः॥

आत्मनायः प्रत्यात्मनायस्त
स्याद्वितीयः प्रकारः॥ निधिर्मुख्यः
प्रतिनिधिश्च स्याद्वितीयः प्रकारः॥ वि
तीय इत्यादौ विधितुल्या मुख्य इत्यर्थः॥
यजुर्वेदस्तुल्येणैव नोक्तं॥ मन्त्र
आत्मनायत्वे विगुणपक्षे त्रयं दि॥
यजुर्वेदः सविदे यो अन्ये शाखातसा
स्तुताः॥ एतद्वचनं लक्षणाविनाशा
त्तु मन्त्रकथने स्मार्तिर्मात्रा क्रियते॥
मन्त्रेणैव यजुर्वेदसंज्ञा इत्यर्थः॥
तस्यान्वयात्मायनस्तत्रैव वेदल
क्षणं॥ विधिर्विधेयस्तर्कश्चैव

इतिविधिः ॥ ॥

विधिर्विधा यक वाक्यं

विधेयो मंत्रः ॥ तकोवा

इति ॥ त्रयाणामपि वेदसं

श्री ॥ एतन्नयं शलपय ब्राह्मणे

एव पठितं ॥ सोसा वाज्यमधिष्ठयंतीति विधिः

इष्टे त्वेति विधेयो मंत्रः ॥ इष्टे तदाह ॥ य

दाहं त्वेत्पर्वगादस्तर्कश्च इत्यदि शेषं ॥

तथा च याज्ञवल्क्यश्रीधरायां ॥ अप्रश्री

यां प्रवक्ष्यामि याज्ञवल्क्यः पीरस्कुटां ॥

यज्ञु वेदस्य मंत्राणां सम्प्रदाहस्य लिख

ये ॥ प्रपार्व प्राप्स्युं जीतं वाह्नीस्तदन

तरं ॥ सावित्री चानुपूर्वेण तलो वेदं स
 मारजेत् ॥ इति संहिता मंत्रस्य ब्राह्म
 णस्य च वेदत्वमुक्तं ॥ त्रिगुणं यत्र प
 द्यते यत्र मंत्र ब्राह्मणात्मके वेदसं
 ने ब्राह्मणे वपांते यत्र स पितृदो
 देवतविनियोगात्पुनः त्रिगुणं यस्य
 शारवाथो पठ्यते स यज्ञुर्वेदो मुखः ॥
 अथैशाखात्तदपि ॥ त्रिगुणं यत्र प
 द्यते माताया मुक्तं ॥ मां धर्मे दिनयज्ञु
 वेदे स्वं ब्रह्मा तमुदाहृतं ॥ तत्तारक्ष्यं
 हि त्रिगुणं नान्यशाखात्स मुखः ॥
 तथा च पाशरारः ॥ समासा कुलरादि

॥५॥ नमो ब्राह्मणयोर्दिङ्मा ॥ ॐ रवं ब्रह्मे
 लियोध्यायन्दर्शकश्यापिवेधसः ॥ त
 धान्ययोगयाज्ञवल्क्यः ॥ ॐ कारस्व
 शत्रिगुणायधारचत्रिदैवतं त्रि
 ब्रह्मेधुत्रिस्थानं त्रिकल्पं त्रिप्रतिवि
 तं ॥ सुत्वं रजस्तमस्येति त्रिगुणं तेन स
 स्मृतं ॥ अन्यत्र ॥ ॐ कारस्त्रिगुणः
 प्रोक्तः रवं ब्रह्म त्रिगुणं स्मृतं ॥ मा
 ध्यं दिनीयत्रा र्थायां यजुर्वेदं पठंति हि ॥
 नमो न्प्राप्तिं जलोपवेशः ॥ पाशत्रासो
 क्त तस्मादिदं पारंगतं न गवता ॥५॥

कात्यायनाचार्येण माध्यंदिनीय
 संश्लेषजुर्वेदान्नायत्यानुरव्यत्वमु
 क्तं ॥ इति सर्वास्तु क्रमणाय प्रथ
 मकण्डिकायां लोलीरक्तं समाप्तं ॥६॥

॥६॥

॥२१॥ सर्वानुक्रमणीय हो श्रीरामायं॥

162
B2

॥६॥